

Tractate Baba Kama
Chapter 2, mishna 6; chapter 3, mishna 1
JSI at Shaare Tefilla, November 29, 2011

- A) Mishna 6
- 1) Why does אדם suddenly show up here; where has אדם been mentioned earlier?
 - 2) What is the meaning here of the letter ו affixed to the beginning of the word שבר?
 - 3) What difficulty might we discover in the second half of the mishna?
 - 4) How might we answer this difficulty?
 - 5) Which one of the two points mentioned in this second half of the mishna has an explicit source in the Torah and which does not?

- B) Babylonian Talmud, Tractate Baba Kama page 26b

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף כו עמוד ב

מנא הני מילי? אמר חזקיה, וכן תנא דבי חזקיה, אמר קרא: +שמות כ"א+ פצע תחת פצע, לחייבו על השוגג כמזיד, ועל האונס כרצון. ... אמר רבה: היתה אבן מונחת לו בחיקו ולא הכיר בה, ועמד ונפלה, לענין נזקין - חייב, לענין ארבעה דברים - פטור.

- C) Talmud of the Land of Israel, Tractate Baba Kama, chapter 2, mishna 6

תלמוד ירושלמי מסכת בבא קמא פרק ב דף ג טור א /ה"ב

אמר רבי יצחק מתניתא בשהיו שניהם ישינין אבל אם היה אחד מהן ישן ובא חבירו לישן אצלו זה שבא לישן אצלו הוא המועד

- D) Rabanu Yitzchak Alfasi on Tractate Baba Kama page 11a

ר"ף מסכת בבא קמא דף יא עמוד א

מתני' אדם מועד לעולם בין שוגג בין מזיד בין ער בין ישן סימא את עין חבירו ושבר את הכלים משלם נ"ש: גמ' ירושלמי אמר רבי יצחק מתני' כשהיו שניהם ישינים אבל אם היה אחד מהן ישן ובא חבירו וישן אצלו זה שבא לישן אצלו הוא המועד

- E) Rambam's Mishne Torah, Hilchot Hovel uMazeek, chapter 1, halacha 11

רמב"ם הלכות חובל ומזיק פרק א הלכה יא

אדם מועד לעולם בין שוגג ב בין מזיד בין ער בין ישן בין שכור אם חבל בחבירו או הזיק ממון חבירו משלם מן היפה שבנכסיו. במה דברים אמורים שהישן חייב לשלם? בשנים שישנו כאחד ונתהפך אחד מהן והזיק את חבירו או קרע בגדו אבל אם היה אחד ישן ובא אחר ושכב בצדו זה שבא באחרונה הוא המועד ואם הזיקו הישן פטור, וכן אם הניח כלי בצד הישן ושברו הישן, פטור שזה שהניחו הוא המועד שפשע.

- F) Chapter 3, mishna 1

- 1) Who is פטור?
- 2) Who is חייב?
- 3) What linguistic inconsistency can you find in this mishna?
- 4) What is the foundational rationale concerning את הכד for everything the Tana Kama rules?
- 5) Can you think of circumstances in which this foundational rationale would not apply and therefore the law would be different?
- 6) Can you see any possible contradiction between this mishna and the previous one?
- 7) What might be the solution to the apparent contradiction?
- 8) How is this solution already presented by the Rambam?
- 9) Under which category of the אבות נזיקין is חייב בנזקו?
- 10) Where did this מים come from?
- 11) When the Tana Kama rules חייב near the end of the mishna, why can this not be explained on the basis of the previous mishna?
- 12) How might we in any case try to understand the ruling of the Tana Kama here?
- 13) Which case is רבי יהודה referring to?
- 14) What would be the rationale behind the position of רבי יהודה? In other words, how might he respond to the answer to question 12?

G) Babylonian Talmud, Tractate Baba Kama page 28b

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף כח עמוד ב

א"ל אביי: מכלל דמחייב ר"מ אפילו נפשרה! א"ל: אין, מחייב היה ר"מ אפי' אזנה בידו. אמאי? אנוס הוא, ואנוס רחמנא פטריה, דכתיב: +דברים כ"ב+ ולנערה לא תעשה דבר!

H) Babylonian Talmud, Tractate Baba Kama pages 28b – 29a

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף כח עמוד ב - דף כט עמוד א

והתניא: נשברה כדו ולא סלקו, נפל גמלו ולא העמידו - ר"מ מחייב בהזיקן, וחכמים אומרים: פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים

I) Tosephta Baba Kama chapter 2, halacha 4

תוספתא מסכת בבא קמא (ליברמן) פרק ב הלכה ד

נשברה כדו וצלוחיתו ברשות הרבים ובא אחר והוזק בהן הרי זה חייב ר' יהודה פוטר שאין שמירתן עליו מודה ר' יהוד' לחכמים במניח אבנו וצלוחיתו ברשות הרבים ובא אחר והוזק בהן שהוא חייב ששמירתו עליו מודים חכמים לר' יהודה במניח קנקנים לראש הגג לנגבן ונפלו ונשברו ובא אחר והוזק בהן שהוא פטור מפני שאין שמירתן עליו הניח אבנו ומשאו ברשות הרבים אמרו לו פנה אותן אמ' להן אי איפשי בהן כל הקודם בהן זכה ואם בא אחר והוזק בהן הרי זה חייב נפלה כותלו לרשות הרבים אמ' לו פנה אותן ואמ' אי איפשי בהן כל הקודם בהן זכה ואם בא אחר והוזק בהן הרי זה חייב

J)

Additional Sources:

השלמותיו של אלבק על משנה ו' ומשנה א'
אנציקלופדיה לחכמי התלמוד והגאונים, כרך א', ערך חזקיה, עמודים 115-116